

HOMENATGE A LES DONES ANÒNIMES

per Carme Martínez Primo

De tant en tant recordem les grans dones, aquelles que han passat a la història pels seus mèrits. Però mai ningú esmenta els noms d'una munió de dones anònimes, que varen néixer durant la guerra civil o un temps després, quan el país despertava d'un mal son i vivia en la pobresa, la incultura, la por, i enmig de tot aquest escenari, elles només eren... dones.

Avui, moltes tenen més de setanta anys. Són les dones **anònimes**, perquè durant molts anys només varen ser una ombra.

Dones–ombra, perquè no van tenir l'oportunitat d'estudiar. Ningú els va preguntar si ho desitjaven. Ja sabien de ben petites quin era el seu destí. Aprendrien a cosir o a brodar i, com a molt, farien un secretariat.

Tot just acabada l'escola, passaven a mans de la família i llavors la vida ja era previsible, seguiria el mateix curs que la vida que havia tingut la seva mare amb els mateixos principis i patrons.

Aquelles dones tenien noms de família. Molts ni tant sols eren originals, ni nous. Es repetien: com el de Teresa, perquè la mare es deia Teresina, Rosa perquè l'àvia també s'ho deia, Maria, Carme, Antonieta, o bé heretaven el nom d'una dona morta de la família i en la seva memòria arrossegaven aquell nom com una llossa perquè quan arribava el dia del seu sant sempre hi havia un xic de tristor en recordar també a qui ja no hi era. Com si la una no pogués anar sense l'altra i gaudir de la seva pròpia identitat.

Dones–ombra, perquè sempre pertanyien a algú: esposa, filla, nora, mare, com si mai poguessin presentar-se per si mateixes, amb el seu tarannà, sempre sota aquesta dependència i aquest lligam familiar.

Arribava l'hora de multiplicar-se i fins i tot de dividir-se: mestresses de casa, ombres després d'una neteja que ningú endevinava, per tornar a netejar el que d'altres embrutaven, convivències difícils amb sogres, relacions de silenci amb els marits, i un petit luxe: la visita a la perruqueria amb un nou pentinat que ningú mai comentava.

Dones-ombres en les vetlles als hospitals quan els més grans de la família emmalaltien, estones de neguit a la capçalera dels nens quan la febre no baixava, minyones dels fills grans, quan assumien la responsabilitat de guardar nets com si fos obligació, perquè escoltaven una i altra vegada la frase sense sentit que en qualsevol situació les acompanyava: *com que la dona no treballa, com que la mare s'està a casa...* Feines mai valorades i cap mirada al seu cor, ni cap pregunta, com si fossin ombres.

Dues premisses han acompanyat la seva vida: la resignació, hereva de l'educació de la seva mare i lligada al silenci, a la falsa moral, a les aparences ... I el sentit de l'amor que mai havien entès, perquè primer sempre pensaven en tots abans que en elles mateixes.

Però va arribar el seu desvetllament i han deixat de viure en la penombra. Avui coneixen el ioga, fan tai-txi, es troben i discuteixen amb les dones més joves, canten, ballen, viatgen, visiten les cafeteries, gaudeixen de les botigues i volen vestir bé. Han descobert la informàtica, tenen facebook, twitter, i un mòbil amb watsApp per poder enviar les fotos dels nets.

Avui, aquestes dones que varen deixar de ser ombra, ja no són anònimes. Tenen veu, opinió i llibertat per a ser, fer i decidir, fins i tot per a gaudir. La seva vida ha estat un repte per aconseguir la seva identitat i l'han guanyat.

La seva saviesa les fa més interessants que qualsevol de nosaltres, és per això que penso que ara és un bon moment per agrair no solament la seva lluita sinó també el seu esforç i l'anonimat en què van viure, perquè sense elles, avui la resta de dones no estaríem aquí.

Per a tota aquesta generació de dones el meu, el nostre homenatge.

Com elles i per a elles **No deixem que res ni ningú ens deixi en l'ombra. Mai més, no volem ser dones anònimes.**